

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TUAN NIK MOHAMAD ABDUH BIN NIK ABDUL
AZIZ [BACHOK]**

TARIKH : 16 JULAI 2020 (KHAMIS)

SOALAN

TUAN NIK MOHAMAD ABDUH BIN NIK ABDUL AZIZ [BACHOK] minta **MENTERI KESIHATAN** menyatakan langkah menangani gejala tekanan melampau khususnya dalam kalangan pekerja di sektor awam seperti doktor dalam tempoh kritikal tempoh hari.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Sepanjang berlakunya pandemik COVID-19, dan semasa dalam Perintah Kawalan Pergerakan tempoh hari, secara amnya, masyarakat terkesan dari segi emosi dan kesihatan mental. Tekanan tidak hanya dialami oleh pekerja di sektor awam, petugas kesihatan atau *frontliners* tetapi tekanan turut dirasakan oleh golongan lain di dalam kalangan masyarakat akibat daripada pelbagai faktor penyumbang seperti tiada sumber pendapatan, kehilangan pekerjaan, pergaduhan keluarga, masalah rumahtangga (pertengkaran, perpisahan, perceraian), penderaan (emosi dan fizikal) dan lain-lain.

1. Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) telah mewujudkan beberapa inisiatif dalam menangani gejala tekanan yang melampau khususnya

SOALAN NO : 9

di kalangan penjawat awam terutama sekali doktor dan kakitangan kesihatan dalam tempoh kritikal tempoh hari seperti berikut:

- 1.1 KKM dengan kerjasama MERCY Malaysia telah memulakan perkhidmatan talian bantuan sokongan psikososial yang berpusat di CPRC, KKM semenjak 25 Mac 2020 bagi memberikan perkhidmatan sokongan dan kaunseling kepada komuniti / masyarakat termasuk kakitangan dan petugas awam kesihatan yang menjalankan tugas dalam menangani krisis pandemik COVID-19. Talian ini dikendalikan oleh pegawai psikologi kaunseling KKM dan juga dibantu oleh sukarelawan pegawai psikologi agensi-agensi lain dan NGO.
- 1.2 Selain daripada talian yang dikendalikan oleh KKM, terdapat agensi-agensi kerajaan yang lain iaitu Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWK) yang mengendalikan Talian KASIH dan JAKIM yang mengendalikan Talian KSK-Care (Komuniti Sokongan Keluarga) yang turut memberikan khidmat sokongan kaunseling dan terapi psikospiritual kepada mereka yang mengalami tekanan.
- 1.3 Bagi kakitangan kesihatan (termasuk doktor) dan *frontliners*, saringan kesihatan mental telah dilaksanakan bagi mengenal pasti mereka yang mempunyai tanda-tanda (*symptom*) stress, keresahan dan kemurungan. Mereka yang dikenal pasti akan diberikan *Psychological First Aid (PFA)* dan akan dirujuk kepada kaunselor atau pakar mengikut keperluan.
- 1.4 Di peringkat lapangan, hospital dan klinik kesihatan, Perkhidmatan Kesihatan Mental dan Sokongan Psikososial atau MHPSS (*Mental Health Psychosocial Support Service*) turut disediakan untuk kumpulan sasar iaitu :
 - 1.4.1 *Person Under Surveillance* atau PUS di Stesen Kuarantin dan di rumah;

SOALAN NO : 9

- 1.4.2 Individu yang dijangkiti COVID-19 yang dimasukkan ke wad;
 - 1.4.3 Petugas kesihatan / *frontliners* yang bekerja menangani pandemik COVID-19;
 - 1.4.4 Petugas Kesihatan yang melaksanakan '*contact tracing*' di peringkat negeri dan daerah;
 - 1.4.5 Petugas Kesihatan yang terlibat semasa COVID-19 di CPRC di peringkat kebangsaan, negeri dan daerah; dan
 - 1.4.6 Petugas daripada agensi lain yang terlibat dalam mengendalikan pandemik COVID-19.
- 1.5 Perkhidmatan *MHPSS* yang dilaksanakan termasuklah:
- 1.5.1 Pendidikan kesihatan mental atau *Psychoeducation* melalui penwujudan *web chat/messenger* dan QR Code;
 - 1.5.2 Saringan kesihatan mental yang diedarkan kepada petugas kesihatan / PUI / PUS melalui borang *google link*;
 - 1.5.3 Menyediakan dan mengedarkan maklumat / infografik tentang penjagaan kesihatan mental dan cara menangani tekanan melalui media sosial seperti *wechat* / *whatsapp* / *telegram* kepada petugas kesihatan dan pesakit;
 - 1.5.4 Melaksanakan sesi PFA (*Psychological First Aid*) secara individu atau berkumpulan kepada petugas kesihatan;

SOALAN NO : 9

- 1.5.5 Menjalankan sesi *Psychological First Aid* (PFA) melalui telekaunseling untuk memberi sokongan emosi kepada pesakit dan petugas yang disyaki menghidap Covid-19 dan yang berisiko (PUI dan PUS) di hospital dan Stesen Kuarantin seluruh Negara;
 - 1.5.6 Memberikan sokongan emosi, sokongan psikososial dan psiko-spiritual kepada keluarga pesakit Covid-19 yang meninggal dunia;
 - 1.5.7 Melaksanakan intervensi kaunseling yang bersesuaian kepada petugas kesihatan dan pesakit serta ahli keluarga mereka yang terkesan akibat pandemik Covid-19;
 - 1.5.8 Menyampaikan maklumat kepada pesakit, petugas dan orang awam mengenai psikologi dan emosi berkaitan kesan Covid-19 dan Perintah Kawalan Pergerakan melalui pelbagai media: TV, radio serta melalui maya iaitu Zoom dan Skype; dan
 - 1.5.9 Perkhidmatan Tele-psikososial dan Telekaunseling (melalui panggilan telefon, *whatsapp*, *telegram*, emel dan zoom) kepada orang awam dan pesakit yang memerlukan bantuan melalui talian di Jabatan Kesihatan Negeri dan Hospital-hospital.
- 1.6 Sesi *pre-deployment* diberikan kepada petugas kesihatan dan sukarelawan daripada agensi lain yang dimobilisasikan ke seluruh negara untuk bertugas membantu mengendalikan pandemic COVID-19. Sesi ini adalah sebagai persediaan mental sebelum pelaksanaan tugas.

SOALAN NO : 9

2. Sesi *post-deployment* dan edaran *Mental Health Alert Card* kepada petugas kesihatan yang selesai menjalankan tugas dalam pasukan mengikut rotasi.
3. Di Pusat Kuarantin dan Rawatan Covid (PKRC) MAEPS Serdang, satu pasukan MHPSS (terdiri daripada pegawai-pegawai Angkatan Tentera Malaysia dan Kementerian Kesihatan Malaysia), ditempatkan semenjak PKRC dibuka pada 9 April 2020 untuk memberikan perkhidmatan kaunseling dan intervensi psikososial kepada pesakit dan staf yang bertugas.
4. Bagi mengelakkan '*burn out*', petugas kesihatan yang terlibat dalam pengendalian wabak COVID-19 turut diberikan cuti tanpa rekod dengan persetujuan ketua jabatan.
5. KKM turut melaksanakan sesi webinar kepada masyarakat tentang topik kesihatan mental yang berkait dengan tekanan semasa pandemik COVID-19. Sesi ini dikendalikan oleh pakar-pakar psikiatri, pegawai psikologi (klinikal dan kaunseling) dari KKM serta kaunselor dari Persatuan PERKAMA *International*.
6. Perkhidmatan MHPSS turut dibantu oleh kaunselor JKM di peringkat lapangan. Sepanjang tempoh kritikal, KKM juga mendapat kerjasama daripada lebih 15 Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO) yang turut memberi perkhidmatan sokongan psikososial dan bantuan asas psikologi (PFA) kepada masyarakat yang mengalami tekanan.

Sekian, terima kasih.